ח א טוש"ע אה"ע סי' קמח סעיף ז:

כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים • ואחד דכתיב גבי ועד אחד לא יענה בנפש (במדבר לה) מוקי לה בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לד.) בדרישה מן התלמידים ולא יומת על פי עד אחד (דברים יז) דרשינן בפרק ראשון דמכות (דף ו:) לעדות מיוחדת לאסוקי אחד רואה מתלון זה ואחד רואה מתלון זה *אבל קשיא דגבי שבועת העדות כתיב והוא עד (ויקרא ה) ומחייבין אפילו אחד כדתנן (שבועות דף נא:) כפר אחד והודה אחד הכופר חייב וי"ל דשבועת העדות לא חייבה תורה אלא בחבירה כדילפינן התם מקראי הילוך כל היכא דמפסידו ממון מיחייב דבהפסד ממון תליא מילתא:

מאי טעמא דר' יהושע • דירושלמי מפיק ליה מהני קראי מאי טעמא (ג) *דרבי יהושע כי מצא בה ערות דבר ערוה זו הסתירה דבר זו הקיטוי ולפיכך דבר דבר מה דבר המאור להגן על פי שנים אף כאן ע"פ שנים תני רבי יוסי בר' יהודה וכו' משקה ע"פ שנים נאמר כי מצא ואין מגיאה בכל מקום אלא על פי עדים מה מקיים רבי אליעזר דבר (ג) דבר שהוא מרגיל לבא לידי ערוה עוד בירושלמי כתיב ועבר עליו רוח קנאה וגו' שלא יקנא לה מתוך שתוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך גאות אלא מתוך דבר של אימה עבר וקינא לה מחמת הדברים הללו מה לת אמרת למטה לו לעיכוב אם תאמר לעיכוב אין קיטוי קיטוי אמר רבי מנא תניא כהלא כל מקום שנאמר תוקה תורה מעכב (ד):

תורה אור

*ממשמע שנאמר לא יקום עד באיש אני יודע שהוא אחד מה ת"ל אחד זה בנה אב כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד ר"א רחמנא תרי ליתי בה אלא חד °והיא לא נתפשה אסורה אלא טעמא דכתיב לא יקום עד אחד באיש הא לאו הכי הוה אמינא עד דסוטה חד הוא, ואי אפילו חד ליכא אלא במאי *מיתסרא? ר"צ סד"א סוטה שאני *דרגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ליתהימן בה עד אחד, ומי מציית אמרת דאין נאמן בה' ושריא והא מדכתיב והיא לא נתפשה מכלל דאסורה? ר"צ סד"א אין נאמן בה עד דאיכא תרי ובתרי נמי היא דלא נתפשה, קמ"ל: רבי יהושע אומר מקנא לה על פי שנים וכו': מ"ט דרבי יהושע? אמר קרא °בה: בה ולא בקינוי, בה ולא בסתירה ורבי אליעזר אומר בה ולא בקינוי, ואימא בה ולא בסתירה? *סתירה איתקש לטומאה דכתיב °ונסתרה והיא נטמאה קינוי נמי איתקש לטומאה דכתיב °וקנא את אשתו והיא נטמאה, הא מיעט רחמנא "בה", ומה ראית? מסתברא סתירה עדיפא שכן אוסרתה בטומאה ארבה קינוי עדיף שכן עיקר גרם לה, אי לאו סתירה קינוי מי איכא? ואי לאו קינוי סתירה מאי אהני, אפ"ה סתירה עדיפא דאתחלתא דטומאה היא; מתני' דלא כי האי תנא דתניא *רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום ר' אליעזר המקנא לאשתו מקנא ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו ומשקה לה על פי שנים, השיבו חכמים לדברי רבי יוסי ברבי יהודה אין לדבר סוף מ"ט דר' יוסי ברבי יהודה אמר קרא "בה": בה ולא בסתירה, ואימא בה ולא בקינוי? קינוי איתקש לטומאה דכתיב "וקנא את אשתו והיא נטמאה", סתירה נמי איתקש לטומאה דכתיב "ונסתרה והיא נטמאה"? ההוא 'לכמה שיעור סתירה? כדי טומאה? הא דאתא, השיבו חכמים לדברי ר' יוסי בר' יהודה אין לדבר סוף מאי ניהו? דזמנין דלא קני ואמר קנאי, הא למשנתינו יש לדבר סוף, זמנין דלא איסתתר ואמר איסתתר; אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן אף לדברי רבי יוסי בר' יהודה אין לדבר סוף, אף לדברי רבי יוסי בר' יהודה ולא מיבעיא למשנתינו אדרבה למשנתינו אכא עיקר, התם ליכא עיקר! אלא אי איתמר הכי איתמר א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן לדברי ר' יוסי בר' יהודה אף למשנתינו אין לדבר סוף. א"ר חנינא מסורא "לא לימא אינש לאיתתיה בזמן הזה: לא תיסתרי בהדי פלוני" דילמא קיל כרבי יוסי בר' יהודה דאמר קינוי על פי עצמו ומיסתתרא ליכא האידנא מי סוטה למיבדקה וקאסר לה עילויה איסורא דלעולם. אמר ריש לקיש מה לשון קינוי דבר המטיל קנאה בינה לבין אדרים אלמא קסבר קינוי על פי עצמו וכולי עלמא לא ידעי דקני לה ואמרי: מאי דקמא דקא בדלה" ואתו למיעבד קנאה בהדה, ורב ייסר בר ר' שלמיא משמיה דאבא אמר דבר המטיל קנאה בינו לבינה אלמא קסבר קינוי על פי שנים עדים וכולי עלמא ידעי דקני לה ואידו הוא דאתי למיעבד קנאה בהדה אלמא

ואמר קנאי • כשכועס עליה אומר קנאתי לה מפלוני ומביא עדים שנסתרה עמו סתירה כל שהוא דכיון דלא קינא לה לא מהרה ט: הא למשנתינו יש סוף • לדברי רבי אליעזר בתמיה • והא זמנין דלא איסתתר • ואומר ראיתיה שנסתרה: ולא מיבעיא למשנתינו בתמיה • תיכא עיקר • שכבר התחיל בעדים שלא ע"י כעס • הכא ליכא עיקר • ולכשיכעוס נקל לומר קנאתי והוא ימצא לה סתירות • אלמא הרבה • ל"ה ב: הרבה • לא לימא חמת גבר (משלי ו) • מאי דקמא • מה יש לפניו מה תירע עכשיו שזו בודלת מן האנשים • וכולי עלמא ידעי דקני לה • שהעדים מגלין הדבר ואינן שוגאין אותה • ואיהו דאתי למיעבד קנאה בהדה • שזו מקניטתו על שהשדה אלמא

מסורת השס"ם

מנהרין ג. נקמן נא

[נקמן ג. נדה ב.]

[תוספתא פ"ה]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומי מצית אמרת וכו' שנים הם דהוה אמינא: (ב) תוס' ד"ה מאי וכו' מ"ש דרש"ל כי מצא בה. ל"ב פי' פ"ש דר"ל אלינא דתנא דמתניתין דסבר מקנא ע"פ שנים ומשקה על פי עד א': (ג) בא"ד פה מקיים ר"ל דבר. ל"ב פי' מה מקיים ר"ל אלינא דל' יוסי בר' יהודה דמקנא ע"פ עד א' לא ע"פ עצמו ומשקה ע"פ שנים ובא דבר משקה לן לקיטוי וילפינן דבר דבר ופריק דאיסו לא דרשי דבר לדברי קיטוי אלא דבר שהוא מגיל נגא לידי עבירה סתירה: (ד) בא"ד תורה מעכב ל"ג מעכב קיטוי הם"ד:

גליון השס"ם

תוס' ד"ה כל מקום פי' אבל קשיא וכו' • עיין כש"ל ל"ב דף ט ע"א ד"ה אם לא יגיד ל"ע:

[תוספתא פ"ה]

ר"א ואתני

קינוי בינים

ר"מ ר' יוסי בר יהודה

קינוי אחד

סתירה בינים

נוסח אר"ל

ר' יוסי בר' יהודה אומר

נוסח אר"ל

ר' יוסי בר' יהודה אומר

נוסח אר"ל

ר' יוסי בר' יהודה אומר